

Hashøj Kommune

***Naturpolitik
Kommuneplan
2005-2016***

Rammer for lokalplanlægningen

Kommuneplanen 2005-2016 indeholder følgende dele:

- Planstrategi
- Hovedstruktur
- Rammer for Dalmoseområdet
- Rammer for Flakkebjergområdet
- Rammer for Slots Bjergbyområdet
- Rammer for Sørbymagleområdet
- Rammer for det åbne land
- Rammer for erhvervsområder
- Rammer for vindmølleområder
- Trafikpolitik for hele kommunen
- Landdistriktspolitik for hele kommunen
- Naturpolitik for hele kommunen
- Generel bevaringsvejledning
- Redegørelse

De enkelte rammedele uddyber og supplerer kommuneplanens hovedstruktur og fastlægger bygge- og anvendelsesmulighederne i de enkelte dele af kommunen.

Rammebestemmelserne er grundlaget for den fremtidige lokalplanlægning. Hvis Kommunalbestyrelsen på et tidspunkt ønsker at udarbejde en lokalplan, som ikke er i overensstemmelse med kommuneplanens rammebestemmelser, skal disse ændres. Det kan kun ske ved, at der udarbejdes et tillæg til kommuneplanen. Tillægget skal offentliggøres i mindst 8 uger, hvor borgere, myndigheder m.fl. har mulighed for at fremsætte indsigelser mv. mod kommuneplantillægget.

Ved større og væsentlige ændringer af kommuneplanen skal Kommunalbestyrelsen før udarbejdelsen af et forslag, indkalde ideer, forslag mv. til brug ved planlægningsarbejdet. Kommunalbestyrelsen kan undlade at indkalde forslag mv. ved mindre ændringer i kommuneplanens rammedel, der ikke strider mod planens hovedprincipper samt ved uvæsentlige ændringer i planens hovedstruktur.

Der er udarbejdet forskellige kortbilag for de enkelte områder. Kortbilagene viser de muligheder og begrænsninger der er gældende for de enkelte områder.

Rammer for lokalplanlægningen.....	2
Naturpolitik	4
Attraktive nærmiljøer	4
Baggrund	5
Perspektiv og sammenhæng.....	5
Mennesket og naturen	6
Bynatur	6
Agerlandets natur	7
Skovene	7
Søer og vandløb.....	8
Metode.....	8

Naturpolitik

En af Hashøj Kommunes største attraktioner er naturoplevelserne, de grønne kiler, de rekreative områder, bynaturen, nærheden til skov, mark og eng, vandløbene og de levende hegn, samt de natur- og kulturhistoriske landskaber.

Det er også meget vigtigt at værne om miljø, så det forbliver attraktivt og rent. Dette gøres gennem i grundig planlægning via bl.a. udbygningsplaner, bevarende lokalplaner og lokalplaner for andre områder.

Det er vigtigt at planlægningen tager hensyn til eksisterende erhverv og at planlægningen for kommende erhverv, samt ændringer i eksisterende erhverv sker under hensyntagen til miljøet, herunder hensyntagen til natur- og kulturmiljøer, samt fortidsminder. I landsbyerne med deres særlige atmosfære skal man tage behørigt hensyn til at bevare det oprindelige landsbymiljø, samt påse at kulturmiljøet ikke umærkeligt ændrer karakter og nedbrydes.

Vi er nødt til – gennem en meget nøjagtig lokalisering – at sikre at boligernes omgivelser forbliver attraktive, sikre plads til de grønne områder og samtidig med at vi sikrer at virksomhedernes og landbrugets produktion kan foregå uhindret i andre områder.

Attraktive nærmiljøer

Vi er nået langt i bestræbelserne på at gøre kommune grønnere, men der er stadig meget der kan gøres. Landsbyernes forskellighed skal bevares, der skal plantes træer i grønne områder og ved veje.

I byområderne skal det grønne islet også udvikles, forbedres og udvides, især omkring erhvervsområderne. Ved at fremhæve de erhvervsjendomme i kommunen, der gør noget ud af deres omgivelser vil det være med til at tilskynde andre til også at gøre mere ud af deres udenomsarealer.

Fra gammel tid har midtpunktet i landsbyerne været det grønne område omkring gadekæret og / eller fortjen samt eventuelt kirken. De er værdifulde som opholds- og legesteder og disse samlingssteder skal fortsat prioriteres højt til gavn for fællesskabet.

Der er en del landbrugsejendomme rundt om i kommunen, hvor der kunne gøres meget gennem aktivitet og kreative løsninger.

Hvis vi først får sat gang i kreativiteten omkring landsbyerne, byområderne, erhvervsområderne og landbrugsejendommene vil det formentlig få en selvforstærkende virkning på alle niveauer i kommunen. I det åbne land skal vi desuden tilskynde til etablering af vandhuller, småbiotoper og økologiske forbindelser.

Vi skal ikke bare tænke på den rekreative værdi i vores naturarealer. Vi kan samtidig med gøre meget for det lokale dyre- og planteliv, og for at bevare specielle landskabelementer. Derfor er det vigtigt at vi ikke bare etablerer og udbygger de eksisterende grønne områder, men også at vi skaber forskellige bæredygtige miljøer for de forskellige dyre- og plantearter. Her er det især vigtigt at de naturtyper,

som er ved at forsvinde, og de forbindelseslinier der er mellem de enkelte områder bliver tilgodeset.

Det gælder om at finde det rette forhold mellem mangfoldighed og ensartethed, og om at lade noget af naturen opstå og henligge ”på egen hånd”, men også om at målrette indsatsen for at bevare det eksisterende miljø og genskabe de ”manglende” komponenter. Braklægning bør dig tilstræbes foretaget på en så æstetisk møde som muligt, ligesom hensynet til dyr og planter bør tilgodeses mest muligt.

Baggrund

Naturrådet beskriver i sin temarapport nr. 1 fra 2000 ”Dansk Naturpolitik – viden og vurderinger” følgende udvikling i den danske natur:

Vor tids naturpolitik er et produkt af en lang historisk udvikling, hvor især oplysningstiden og at det, der fulgte med det såkaldte moderne gennembrud i 1700-tallet har sat et afgørende præg, der kan spores helt frem til i dag. Det moderne gennembrud indebar, at kløften mellem menneske og natur for alvor satte sig igennem i tænkningen. Naturen blev herefter på den ene side opfattet som den ydre objektive verden, som kunne beherskes. På den anden side blev naturen opfattet som det skønne landskab, der skulle beskyttes.

Denne dobbelthed i natursynet har præget naturpolitikken helt op i vor tid, hvor der dog i stigende grad sættes spørgsmålstegn ved denne ”moderne” naturforståelse. Dualiteten mellem ”benyttelse” og ”beskyttelse” problematiseres, som følge af den stigende forarmning af naturgrundlaget, og en øget ”økologisk” forståelse af et ”skæbnefællesskab” mellem menneske og natur vinder frem. Dette fører dog ikke i første omgang til et grundlæggende brud med den moderne naturforståelse, men i stedet til opbygninger af en omfattende statslig regulering. Denne regulering søger i første fase at effektivisere ”beskyttelsen” (fx naturfredning) og i anden fase at regulere ”benyttelsen” (miljølovgivningen). Tanken om bæredygtighed og forestillingen om integration af natur- og miljøhensyn i alle samfundsaktiviteter er det foreløbigt sidste udtryk herfor. Vi står derfor i dag med et sammensat natursyn bestående af tankegods fra skiftende tider og en omfattende og kompleks national naturpolitik og naturforvaltning, der i intention strækker sig fra beskyttelse af enkelt-arter til sikring af en bæredygtig udvikling på globalt plan.

Perspektiv og sammenhæng

I natur- og miljøpolitikken taler man (blandt andet) om at

- sikre og forbedre natur- og kulturlandskaber
- beskytte og regulere anvendelsen af de fornybare naturressurser (vand, skov og landbrugsjord)

For at nå disse mål må man forstå at naturens udvikling er udtryk for en dynamisk proces, der udspilles i samspil mellem menneske og samfund, mellem befolkningsudvikling, landbrugsudvikling, infrastruktur og teknologisk formåen.

Samspillet mellem menneske, natur og samfund kommer tydeligt til udtryk i det åbne land. Landskabet er et illustrativt spejl af, hvordan de naturmæssige forudsætninger – geologien og klimaet – sætter grænser for, hvad man kan. Men den teknologiske udvikling flytter hele tiden grænserne for, hvad der er muligt og ønskeligt.

Landbruget forvalter fortsat næsten to tredjedele af Danmarks areal, og er derfor stadig en væsentlig brik i spillet om naturresurserforvaltningen. Danmark er desuden det land i EU, der har det procentvist største areal under plov (ca. 60 %). Det moderne landbrug er i dag stillet over for krav til, hvordan landbruget drives – krav, der er rettet mod at beskytte og forbedre miljøet eller mod at give den øvrige befolkning bedre adgang til det åbne land. Mange af de natur- og halvkulturtyper, som man gerne vil bevare, er knyttet til landbrugets arealer og dyrkningsmetoder. Der er derfor god grund til at basere naturforvaltning på at understøtte funktionelle sammenhænge mellem landbruget og landskabet.

Mennesket og naturen

Naturoplevelser har en afgørende betydning for vores naturforståelse og dermed også for forståelsen af behovet for beskyttelse af natur og miljø. Naturen har en meget vigtig funktion for vores velbefindende som ”optankningssted” til den mere og mere stressede hverdag. For at fremme vores forståelse af hvad ”rigtig” eller urørt natur er og rummer af naturrigdomme og – oplevelser er der i Danmark behov for yderligere områder, hvor naturen får lov til at passe sig selv og ikke kun er produktionsplads for tømmer og rasp.

Der er behov for al den forståelse for og fokusering på vigtigheden og betydningen af friluftsliv og naturoplevelser, der kan mobiliseres – både fra politisk side, men lige så meget fra ejere og brugere af naturen. Der er behov for en bevidst udvidelse, sikring og udvikling af byernes og de bynære områders grønne pletter og kiler. Der er behov for sikring af større sammenhængende naturområder for at tilgodese den større biodiversitet, og hvor naturbeskyttelse og naturoplevelsen er de primære formål – naturområder der samtidig kan fungere som sammenhængende udflugtsområder. Der er behov for bedre muligheder for at færdes i naturen – til fods, på cykel og eventuelt i båd (kanosejlads). Der skal arbejdes på at etablere flere stier i kommunen. Det er væsentligt at udarbejde en konkret stiplan til gavn for de svage trafikanter. Der arbejdes med at beskrive mulighederne for naturoplevelser i Hashøj Kommune – herunder mulighederne for at benytte stier i skove, byer og det åbne land.

Bynatur

Naturen i byerne betragtes af mange ikke umiddelbart som hørende til naturbegrebet. Bynatur omfatter ikke kun ”vilde” dyr og planter og deres ”naturgivne” levesteder, men også parker, kirkegårde, haver, pladser, og andre levesteder, herunder huse og alle deres beboere – ønskede som uønskede. Bynatur er en meget dynamisk del af naturen, og den er anderledes end den ”naturlige” natur. Som helhed er den artsrig, og der findes mange individer pr. art. Bynaturen er den del af vores natur, der er mest ”planlagt”, men samtidig den mest splittede og kaotiske – primært på grund af de arter vi ”bringer” ind i denne naturtype.

Bynatur er den mest synlige natur, og for mange beboere i de større byer er det den eneste natur de møder i dagligdagen, og betydningen af bynaturen kan derfor næppe overvurderes. Selv om ”den rigtige” natur i Hashøj Kommune er ”lige uden for døren” vil der også være indbyggere vores kommune, hvis eneste natur-

oplevelser er bundet til den bynatur vi har. Bynatur er set med udviklingsøjne en meget ung naturtype. Den er hovedsagelig kulturbetinget, men er afhængig af det fysiske grundlag samt indvandring af flora og fauna fra de omgivende naturtyper.

En nærmere beskrivelse af elementer i bynaturen omfatter:

- De planlagte, kulturbetingede grønne områder, der er underlagt besluttede mål, en stram styring og en vedvarende plejeindsats. De fleste af byernes ”parker” hører til i denne kategori, men også kirkegårde, private haver, fælles- og friarealer, sportspladser og erhvervsområdernes udenomsarealer.
- De dele af byerne, hvor der er mindst grønt islæt, er beboet af mange insekter, fugle og eventuelt mus og rotter, og af planter, der formår at vokse de mest usædvanlige steder.
- Arealer, der har gennemgået en meget gennemgribende bearbejdning af mennesker, men som siden har ligget uglejede eller kun yderst ekstensivt plejet hen, som jernbanearealer, ikke-udnyttede eller nedlagte industriarealer eller tomme byggegrunde.
- Arealer, der altid har været uglejede
- De bynære naturarealer, der formidler overgangen mellem bynaturen og det åbne lands natur.

Agerlandets natur

Variationen i levevilkårene i agerlandet er blevet væsentligt indskrænket gennem de sidste 200 år. I småskove og på halvnatur-arealer findes stadig rester af en oprindelig natur, og næsten alle agerlandets beskyttelseskrævende arter har deres sidste levesteder her. Og fremtidsudsigterne er ikke lovende: Halvnaturarealerne er under tilgroning og småskovene er truet af intensiveret skovdrift. Agerlandets almindelige arter forventes at gå en bedre fremtid i møde med flere økologiske bedrifter, flere nye skove, flere vådområder, flere nye småbiotoper og reduceret belastning med pesticider og gødning. Danmark er forpligtet til at sætte mål for og øge bevarelsen af den biologiske mangfoldighed. Derfor er det vigtigt at beskytte den mest sårbare natur og skabe grundlag for at øge arealet til de truede naturtyper. Noget af det vi kan gøre er at sørge for afgræsning af halvnatur-arealer og at ekstensivere skovdriften – i de små skove, bevoksninger, og kantbiotoper – så træer får lov af ældes og forgå naturligt her. Vi kan også gøre en stor indsats gennem en forøgelse af småbiotoper – med eller uden vandhuller, etablering af flere levende hegn med en større arts mangfoldighed, og en mindre intensiv pleje af grøftekanterne.

Skovene

12% af Danmarks areal er i dag dækket af skov, men under 4% er skov, der har været træbevokset i mere en 200 år. Omkring af 90% af skovarealerne er plantede eller såede kulturer, og over 60% består af indførte arter af nåletræer. Over 90% af skovarealerne er produktionsskov. Skovens miljø er forarmet af den intensive drift, hvor mange organismers naturlige levesteder er forsvundet. Skovene er særlig vigtige, fordi de indeholder mere en halvdelen af Danmarks truede og sjældne dyrearter.

Til gengæld er skovarealet stigende, og har altså været det de sidste 200 år. Derfor er skoven som naturtype heller ikke truet. Når det alligevel ikke ser så godt ud er det bl.a. fordi en meget stor del af skovene drives meget intensivt, fordi også skovene drænes, fordi der sprøjtes med svampe- og insekt midler, fordi skovbunden ryddes for buske. Alle disse indgreb – og flere til – skader biodiversiteten i skoven, og truer de dyre- og plantearter, der lever i skovene – både de almindelige arter og de truede og sjældne arter.

Søer og vandløb

Fra slutningen af 1800 tallet og frem til 1980 reduceredes antallet af damme, søer og vandløb i Danmark skønsmæssigt til en tredjedel. De ferske vande blev forurenede med organisk stof og næringssalte, og vandløbene blev stærkt regulerede (udretningen af fx Skjern å). I de sidste 10-20 år er forureningen reduceret, og der er indledt en beskeden fysisk genetablering og naturgenopretning. Situationen er imidlertid stadig, at mange vandområder er forsvundet i forløbet, og variationen af naturtyper er blevet indskrænket. Især næringsfattige søer og vådområder, og uforurenede, uregulerede vandløb er blevet meget sjældne. Der er gode muligheder for igen at forbedre miljøforhold og sikre positive oplevelser for befolkningen i vandområderne, men der er svært og langsomt at forbedre de forurenede søer på grund af de store fosforpuljer, som er ophobet på søernes bund.

Metode

Der vil blive udarbejdet retningslinier for beplantninger i de grønne områder i landsbyer og byområder. Retningslinierne vil indeholde beskrivelser af plantearter, naturelementer, vedligeholdelse og udvikling af de grønne områder.

Rammer

Rammer for de grønne områder og kiler i byområderne og de afgrænsede landsbyer:

- a. De eksisterende grønne områder og kiler i byområderne skal bevares.
- b. 10% af enhver udstykning skal udlægges til grønne områder.
- c. I forbindelse med tilplantning af de grønne områder skal biodiversiteten for så vidt angår planter og levesteder for dyr tilgodeses.
- d. 10% af ethvert grønt område skal henligge uden plejeforanstaltninger.
- e. Der må ikke anvendes pesticider eller svampe- og insektmidler i de grønne områder.
- f. Der skal være fri adgang for offentligheder til ethvert grønt område.
- g. Nye boligområder, og nye erhvervsområder skal afgrænses af levende hegn.
- h. Hegn mod offentlige veje og stier må kun etableres som levende hegn.
- i. I forbindelse med tilplantning af hegn skal biodiversiteten for så vidt angår planter og levesteder for dyr tilgodeses.

(billeder af gode eksempler)

Rammer for naturelementer i det åbne land:

- a. De eksisterende naturelementer i det åbne land skal bevares.
- b. Ved etablering / genskabelse af søer skal der etableres et tilstødende areal i en zone af mindst 5 meter rundt om søen. Såfremt arealet tilplantes skal biodiversiteten for så vidt angår planter og levesteder for dyr tilgodeses. Højest 90% af arealet må tilplantes og plejes.
- c. Ved etablering / genskabelse af levende hegn skal biodiversiteten for så vidt angår planter og levesteder for dyr tilgodeses. Højest 90% af arealet må tilplantes og plejes.
- d. Ved etablering / genskabelse af småskove og biotoper skal biodiversiteten for så vidt angår planter og levesteder for dyr tilgodeses. Højest 90% af arealet må tilplantes og plejes.
- e. Ved etablering / genskabelse af overdrev og lignende skal biodiversiteten for så vidt angår planter og levesteder for dyr tilgodeses. Overdrev skal så vidt muligt afgræsset eller slås mindst 2 gange årligt.

(billeder af gode eksempler)